

STORTINGET

Representantforslag 265 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Ingvild Wettrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo

Dokument 8:265 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingvild Wettrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo om bedre dyrevelferd ved hundeavl

Til Stortinget

Bakgrunn

Dyr har egenverdi ut over den nytteverdi de måtte ha for mennesker. De siste årene har kunnskapen om dyrs evner og behov vært i stor utvikling. Dagens regler om hundeavl ivaretar ikke i stor nok grad hensynet til dyrevelferd for hunder som avles i Norge. I dag avles det på hunder på en måte som fører til alvorlige helsemessige lidelser, og det er noe en må ta tak i.

I desember 2002 la regjeringen Bondevik II frem dyrevelferdsmeldingen (St. meld. nr. 12 (2002–2003)). Som førende for plattformen ble det fremholdt blant annet at dyr har egenverdi, hvilket innebar

«å ta utstrakt hensyn til dyrs naturlige behov og aktivt forebygge sjukdom, skader og smerte»;

at en forutsetning for alle typer avl var fysisk og psykisk funksjonsfriske dyr; og at helse var en viktig del av velferdsbegrepet som burde synliggjøres i større grad enn tidligere både i mål og tiltak.

Dyrevelferdsmeldingen påpekte generelt at helse må tas sterkere i betraktning i avlen – for alle raser, og at det finnes en rekke eksempler på avl som kan sies å stride mot lovens bokstav, både hos familiedyr og produksjonsdyr. Videre pekte dyrevelferdsmeldingen på avl på hunder med defekter for å oppfylle rasestandard, og avl

mellom nære slektninger med fare for arvelige lidelser, som særlige utfordringer.

Arbeidet med en ny forskrift om hundeavl er i gang, og departementet har sendt sitt bestillingsbrev til Mattilsynet, som skal utarbeide forskriften.

Avlsforbudet i dyrevelferdsloven § 25 bør ha fokus på individ og egenskaper framfor særskilte raser. Både avlsbestemmelsen i § 25 og generalklausulen i § 3 er utformet som en såkalt rettslig standard. Kravet om «robuste dyr» innebærer at foreldredyrene skal være funksjonsfriske selv, og at de heller ikke skal bære arvelige sykdommer eller uheldige gener, slik at risikoen for at avkommet får helseproblemer, blir liten. Kjernen i kravet om «robuste dyr» er at de tåler belastninger som er normale og påregnelige i dyreholdet.

Kriterier for å konkludere med brudd på dyrevelferdsloven § 25 er observasjoner av individer med overtypede, uheldige anatomiske trekk, hvor det er behov for medisinsk eller kirurgisk behandling for at hunden skal kunne ha akseptabel livskvalitet. Dette kan for eksempel være hunder med pusteproblemer eller hunder som er avlet med for liten hodeskalle.

I forarbeidene til dyrevelferdsloven fremgår det at avlsorganisasjoner og raseklubber er omfattet av avlsbestemmelsen, og at disse kan pålegges plikter for å ivareta formålet med bestemmelsen, jf. Prop. 128 L (2020–2021) s 5. Presiseringen av avlsbestemmelsen går blant annet på at

«Overdrevet fokus på enkeltegenskaper kan føre til negative virkninger på dyrenes helse og anatomi, som i sin tur reduserer dyrets funksjon og livskvalitet. I nyere tid har det vært en økende oppmerksomhet rundt negative sidevirkninger på særlig kjæledyrs helse- og bruksegenskaper som planmessig avl kan føre til.»

Proposisjonen klargjør i sitt hovedinnhold at dyrevelferdsloven skal kunne tolkes i lys av samfunnets til enhver tid gjeldende etiske normer for dyrehold og på den måten være aktuell også i et lengre tidsperspektiv.

Avlsarbeidet som har foregått de siste 50–100 årene, har ført til at mange av de registrerte rasehundene sliter med ekstremt høyt slektskap (innavlsgrad) kombinert med flere smertefulle sykdommer som har høy frekvens i populasjonen. For noen er det så ille at hele populasjonen har disse sykdommene, og disse avles dermed med sykdomsgaranti. Et slikt systematisk avlsarbeid er ikke forenelig med god dyrevelferd. Det høye slektskapet innad i en rase reduserer muligheten for avlsframgang. Dyrevelferdsloven må forstås slik at det ikke er lov å avle på syke individer når det ikke finnes friske individer igjen i rasen, selv om avl på dyr med kjente sykdommer og på raser der alle individer har sykdomsgener og det ikke finnes friske genvarianter i rasen, er utbredt innen dagens hundeavl. Forskriften som skal utarbeides, må få bukt med denne type avl.

I januar 2022 kom det dom i hundeavlsaken i Oslo tingrett. Dyrebeskyttelsen Norge (DN) og Norsk Kennel Klubb (NKK) var uenige i fortolkningen av ordlyden i § 25. Retten ga fullt medhold til DN, noe som medfører at de to rasene som ble vurdert, cavalier king charles spaniel og engelsk bulldogg, ikke kan avles som rene raser, men kun kryssavles som en del av et vitenskapelig kryssavlsprosjekt. Saken er anket og skal opp i Borgarting lagmannsrett dette året.

I 2020 kom EU-kommisjonens plattform for dyrevelferd med retningslinjer for hundeavl. Disse retningslinjene kan forstås som vår tids gjeldende etiske norm med tanke på god dyrevelferd og bør være førende for hundeavlen i Norge.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen sikre at ny forskrift om hundeavl inneholder krav om at estimerte avlsverdier for egenskaper (for eksempel med tanke på sykdommer og fysiske funksjoner) brukes både i valg av avlsdyr og som informasjon til valpekjøper. Det bør settes klare funksjonskrav i forskriften, for eksempel om at hunder som ikke kan puste normalt på grunn av anatomiske utfordringer, ikke skal brukes i avl.
2. Stortinget ber regjeringen innføre krav om at begge foreldrehundene må kunne pares naturlig, og at ingen tvangsparing må forekomme.
3. Stortinget ber regjeringen sørge for at ny forskrift om hundeavl utformes slik at inseminering kun tiltales i svært spesielle tilfeller, og at det i så fall må utføres av veterinær.
4. Stortinget ber regjeringen sørge for at innavlsgraden innenfor de ulike hunderasene overvåkes nøye med geonomiske studier, og sørge for at det foreligger oversikt over hvor mye den gjennomsnittlige innavlen i populasjonen øker over tid.
5. Stortinget ber regjeringen vedta et «cut off» med tanke på innavl (geonomisk slektskap) innenfor de ulike hunderasene som vil utløse at Mattilsynet stiller krav om at det må krysses inn friske gener fordi videre avl innad ikke lenger kan ansees å være forsvarlig og etisk akseptabel avl.
6. Stortinget ber regjeringen sørge for at regler om avl gjelder både for rasehunder og blandingshunder og uavhengig av hvor mange kull oppdretter får i året.
7. Stortinget ber regjeringen utrede etablering av en søkbar database med avlsverdier som et mulig verktøy for å hindre hundesmugling og uetisk avl.

9. juni 2022

Ingvild Wethrus Thorsvik

Alfred Jens Bjørlo